

BANKA MEVDUATI ZAMANA İMİ

Geli Tarih: 09.09.2017

Ar . Gör. Süleyman KALENDER*

Kabul Tarihi: 08.06.2018

Makale Türü: Teorik Çalışma

Özet

Mevduata uygulanan zamana ımı kuralları, zamana ımına ilişkin sürenin başlama anı, sürenin sona ermesinden sonra borçlu tarafa yüklenen hak sahibini iadeli taahhütlü mektupla uyarma ve zamana ımına uyan mevduat hesaplarının bir liste halinde ilanı gibi yükümlülükleri içinde barındıran özel bir zamana ımı görünümündedir. Bu hususların yanı sıra; zamana ımının ispatı ve genel zamana ımının aksine zamana ımına uyan borcun tabii borca dönüşerek borçluda kalması gibi hususlarda genel zamana ımı kurallarından ayrıldığından, mevduat zamana ımının teknik anlamda bir zamana ımı niteliinde olmadığı ifade etmek mümkündür.

Çalışmanın ilk bölümünde, mevduatın tanımı ve mevduat sözleşmesinin tarafları, kapsamı ve hukuki niteliği derlendirildikten sonra, ikinci bölümde mevduat zamana ımı ile genel zamana ımı kuralları karşılaştırılıp, mevduat zamana ımına ilişkin kurallar, Yargıtay'ın da içtihatlarına yer vermek suretiyle ayrıntılarıyla ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevduat, Banka Mevduatı, Zamana ımı, Mevduat Zamana ımı.

Jel Kodları: K10, K19.

PRESCRIPTION OF BANK DEPOSIT

Abstract

The rules of negative prescription of deposit money on banks are a kind of special prescription which includes obligations such as the start date of prescription, warning the holder of ownership with registered letter and publicly announcement the list of deposit accounts that are statute-barred. In addition to those matters, it is possible to claim that negative prescription about deposit money technically can not be regarded as prescription because it differs from rules of general prescription in many aspects such as the proof of time of prescription and as opposed the general prescription, the change of the debt barred by the statute of limitations to natural obligation and its stay on debtor.

The definition of bank deposit contracting parties, the extent and legal characteristics are explained in the first part of the study. The rules of prescription of deposit money and general prescription are compared in second part. Then, detailed explanation of the rules of prescription of deposit money are tackled in detail with judicial opinion of Supreme Court.

Keywords: Depozit, Bank Deposit, Lapse Of Time, Deposit Lapse Of Time.

Jel Codes: K10, K19.

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı
suleymankalender@osmaniye.edu.tr

1. MEVDUATININ TANIMI, KAPSAMI VE HUKUK N TEL

1.2. Mevduat Kavramı ve Mevduat Sözle mesinin Tarafları

1.2.1. Mevduat Kavramı

Mevduat sözcü ü , “*tevdia*” sözcü ü ile aynı kelime ailesinden gelmektedir (Yılmaz, 2005, s. 452, 696). Bu anlamda, “*mevduat*” kelimesi ile “*emanete bırakılan nesnelere*” anlaşılsa da, bu kelime bankacılık sektöründe, gerçek veya tüzel kişiler tarafından ivazlı ya da ivazsız olarak ve geri ödenmesi artıyla bankalara tevdi edilen paraları ifade etmektedir (Tekinalp, 2009, s. 430). Başka bir ifadeyle mevduat, mevduat toplama yetkisiyle donatılmış kurulların, halka duyurulmak suretiyle gerçek veya tüzel kişilerden ivazlı ya da ivazsız olarak aldıkları ve hak sahibi tarafından geri ödeme istemini içeren paraları ifade eder. Bu tanımlamalardan yola çıkarak, mevduatın varlığından söz edilebilmesi için bu unsurların bulunması gerekmektedir. Bunlar; mevduat konusu *para*, mevduatın konusu oluşturan paranın, bunu almaya *yetkili kılınmış bir kuruluşa tevdi* edilmesi ve mevduatın kabulüne ilişkin hususun *halka duyurulması* ile son olarak; tevdi edilen paranın mevduat sahibine (mudi) *geri ödenmesidir* (Tekinalp, 2009, s. 431-433; Alıcı, 2007, s. 62; Battal, Güven Kurulu ve Nitelendirilmesi Işığında Bankaların Hukuki Sorumluluğu, s. 54). Bu geri ödeme aynen geri ödeme olabileceği gibi belirli bir faiz ile birlikte geri ödenmesine ilişkin de olabilir. Tevdi kuruluşa yatırılan paranın ivazlı ya da ivazsız olmasının söz konusu yatırılan paranın “*mevduat*” özelliğine herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Türk hukuk sisteminde bankacılık faaliyetleri kapsamında çıkarılan yasal düzenlemeler incelendiğinde, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun (BankK)¹ yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen zaman diliminde mevduata ilişkin kanuni bir tanımlamanın yapılmadığı görülmektedir. Her ne kadar 4389 sayılı Bankalar Kanununda dolaylı olarak mevduatın tanımlanması yapılmış olsa da ilk defa mevduat kavramı, 5411 sayılı BankK’nin “*Tanımlar ve kısaltmalar*” başlıklı maddesinin 3. maddesinde tanımlanmıştır². Söz konusu hükümde mevduat; “*yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen para*” olarak tanımlanmaktadır. Kanun koyucu tarafından yapılan bu tanımlamada mevduata ilişkin doktrinde kabul edilen unsurların tamamına yer verilmemiştir. Yukarıda ifade edilen ve mevduatın unsurları arasında yer alan, “*mevduat toplamaya yetkili kılınmış bir kuruluşa*” unsurunun eksik olduğu anlaşılmaktadır. Ancak kanunun 60. maddesinin birinci fıkrası hükmünde, “*kredi kurulları ile özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişilerin aslen veya fer’an meslek edinerek mevduat kabul edemez...*” denilmek suretiyle bu eksikliğin giderildiği görülmektedir (Tekinalp, 2009, s. 431). O halde 3. maddede yapılan tanımın 60. maddenin 1. fıkrası ile birlikte değerlendirilmesi, tüm unsurları içinde barındıran bir mevduat tanımının yapılabilmesine imkan sağlayacaktır.

Mevduatın unsurları arasında yer alan “*halka duyurulma*” unsurunun, özellikle 1982 yılı öncesi ülkede yaşanan banker olaylarının etkisiyle kanuni düzenleme içerisinde dâhil edildiği ifade edilmektedir (Karacan, 1987, s. 133). Tekinalp, 5411 sayılı BankK’de tanımlanan “*mevduat*” kavramıyla ilgili olarak, “*halka duyurulma*” unsuru ile alakalı bu hususu dile getirerek söz konusu tanımın eleştirilmektedir. Halk, aynı ülkede yaşanan, ortak kültür

¹ 5411 sayılı Bankacılık Kanunu 19.10.2005 tarihinde kabul edilerek 25983 sayılı Resmi Gazetede 01.11.2005 tarihinde yayımlanmıştır.

² Kanunun gerekçesine bakıldığında, 3. maddede yapılan tanımlamaların, “*kanunda öngörülen yapıların, süreçlerin, sistemlerin daha iyi anlaşılabilmesi, anlam bütünlüğünün ve terim birliğinin sağlanması, kanunun takibinin kolaylaştırılması*” amacıyla ve bilhassa Avrupa Birliği direktiflerine uyum sağlanması amacıyla yapıldığı görülmektedir (Gerekeç, 2005, s. 17)

özelliklerine sahip insan topluluğu olarak ifade edilmektedir. Tanımdan da anlaşılacağı gibi, halk gerçek insan topluluklarını kapsayan bir kelime olduğundan, ticari mevduatta ilgili olan tüzel kişileri kapsamadığı vurgulanmaktadır (Tekinalp, 2009, s. 431). Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Tanımda yer alan “*halka duyurulma*” gerçek kişileri kapsadığı gibi tüzel kişileri de kapsar niteliktedir. Bilindiği üzere tüzel kişilerin iradelerini organları aracılığıyla açıklar (Türk Medeni Kanunu m. 50). Tüzel kişilerin organları ise gerçek kişilerden oluşur ya da gerçek kişilerce temsil edilir. O halde, mevduat kabul etmeye yetkili kurumların, mevduatın kabulüne ilişkin duyuruları, mevduat sahibi gerçek kişiler ile tüzel kişilere ait mevduatta tüzel kişileri temsil eden gerçek kişilere yöneltildiği açıktır. Kanımca, burada önemli olan husus mevduat kabulüne ilişkin duyurunun varlığıdır.

1.2.2. Mevduat Sözleşmesinin Tarafları

Mevduat sözleşmesi, mevduat toplama yetkisi olan kurumlar ile mevduat sahibi olmak isteyen gerçek veya tüzel kişilerin arasında akdedilmektedir. Mevduat toplama yetkisi kural olarak bankalara verilmiştir³. Ancak özel kanunlarla bu yetki bazı kurumlara da verilebilmektedir. Bu kapsam dışında tüm gerçek ve tüzel kişilerin mevduat toplaması yasaktır. Nitekim kanunkoyucu da, kredi kurumları ile özel kanunlarla yetkilendirilmiş olanların dışında hiçbir gerçek ve tüzel kişinin mevduat veya katılım fonu kabul edemeyeceğini hükme bağlamaktadır⁴. Bu kapsam dışında kalanların, ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile yahut ilan veya reklamlarında bu izlenimi yaratacak ifade ve deyimler kullanmaları yasaklanmıştır (BankK m.60/1). Hemen belirtmek gerekir ki, mevduat toplaması yasak olan gerçek veya tüzel kişilerin, bu yasa ile men topladıkları paraları da mevduat olarak kabul edilir. Ancak bu mevduat ve mevduatı toplayanlar için kanunda öngörülen müeyyideler uygulanır⁵. Yine bu kapsamda, izinsiz olarak toplanan mevduatın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) Sigortası⁶ kapsamı dışında kalması da diğer bir müeyyide olarak karşımıza çıkmaktadır (Battal, 2007 s. 245). Çalı mamızın konusu bankalarda açılan mevduat hesaplarına ilişkin olması nedeniyle özel kanunlarla kendisine mevduat toplama yetkisi verilen kurumlardan ziyade banka mevduatına ilişkin hususlar ele alınacaktır.

Halka çağında bulunmak suretiyle mevduat toplamak esas itibarıyla bankalara özgü bir faaliyettir. Mevduat toplamasının kural olarak bankalara verilen bir yetki olarak nitelendirilmesinin nedeni, bankaların devletin denetimi altında kurulması ve faaliyette bulunmasından dolayı bir güven kurumu haline gelmeleridir (Çeker, 2004, s. 73). Bu sayede parasını bankalarda de erlendirmek isteyen kişiler, gönül rahatlığıyla paralarını bankalara yatırmaktadır. Halka çağında bulunarak mevduatın toplanması her ne kadar bankalara özgülenmiş bir faaliyet olarak görülse de bütün bankalar mevduat kabul edemez. Mesela

³ Özel yasalarla mevduat toplama yetkisi bazı kurumlara da verilebilmektedir. Söz gelimi 1581 sayılı Tarım kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununun 3.I.C hükmü kapsamında Tarım Kredi Kooperatifleri ve bunların bölge birliklerine de mevduat toplama yetkisi verilmiştir.

⁴ Fon sözlük anlamı itibarıyla; sermaye; herhangi bir amaç için ayrılan para veya paraların varlığı; kaynak anlamına gelmektedir. Çalı mada bankaların fon toplaması ile ilgili hususlarda “*fon*” kelimesi bu anlamda kullanılacaktır. Ancak, zamana imına uyan mevduatın Fon’a aktarılması hususlarında “*fon*” kelimesi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nu ifade edecektir.

⁵ BankK m.150; “*Bu kanuna göre alınması gereken izinler alınmadan, banka gibi faaliyette bulunan ya da mevduat kabul eden yahut katılım fonu toplayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri hakkında üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar da adli para cezası verilir*”.

⁶ Tasarruf mevduatı ve katılım fonu sigortası, mevduat ve katılım fonu toplamaya yetkili mevduat ve katılım bankalarının (kredi kurumlarının) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından faaliyet izinlerinin kaldırılması durumunda, mevduat ve katılım fonu hak sahiplerinin maruz kalacağı kayıpların devlet veya bu amaçla kurulmuş bir kurum tarafından kısmen ya da tamamen ödenmesinin garanti edilmesidir. Türkiye’de mevduatın ve katılım fonlarının sigortalı olması yetki ve görevi kamu tüzel kişileri haiz [Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu](http://www.tmsf.org.tr/sss.tr)’na (TMSF) aittir. <http://www.tmsf.org.tr/sss.tr> (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ile kalkınma ve yatırım bankalarının mevduat toplama yetkileri bulunmamaktadır.

Mevduat sözleşmesinin diğer tarafında, mevduat hesabı üzerinde tasarruf yetkisine sahip olan mevduat sahibi bulunmaktadır. Kişi ya da kurumların bankalara para yatırımlarının temel nedeni gelir elde etme ve paralarını güvenli bir şekilde saklama isteğidir (Takan & Acar Boyacıoğlu, 2013, s. 109). Uygulamada banka müterisi olarak anılan mevduat sahibinin gerçek veya tüzel kişi olması mümkündür. Ayrıca 18 yaşından küçükler, fiil ehliyeti olmayanlar, akıl hastaları, görme ve işitme engelliler ile dilsizler de mevduat sahibi olabilirler (Çeker, 2004, s. 76). Görüldüğü gibi mevduat sahibi olmak için herhangi bir sınırlama konulmamakla birlikte mevduat üzerinde işlem yapılabilmesi için fiil ehliyetine sahip olunması gerekmektedir.

1.3. Banka Mevduatının Kapsamı

Yazılı, sözlü veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle, faiz veya her ne ad altında olursa olsun bir taviz karşılığında ya da tavizsiz olarak hak sahibi (mevduat sahibi) tarafından istenildiğinde veya belli bir vadede iade edilmek üzere bankalara verilen paralar banka mevduatı kapsamında değerlendirilir. Bankaya tevdi edilen paranın mevduat olarak değerlendirilebilmesi için Türk Lirası ya da yabancı bir ülke parası olmasının bir önemi yoktur. Buna karşılık, hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, altın ve tedavülden kalkınma paraları mevduat olarak kabul edilmez (Çeker, 2004, s. 6). Hemen belirtmek gerekir ki bankalarda açılan altın hesaplarında kayıtlı bir de erinin bulunması ve bu de erinin banka tarafından kullanılabilmesi olması nedeniyle mevduat olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Peki, bankalara yatırılan ve banka tarafından kabul edilen her para mevduat mıdır? Bu soruya olumsuz yanıt vermek gerekecektir. Nitekim BankK'nin 60. maddesinin dördüncü fıkrasında, kalkınma ve yatırım bankaları⁷ tarafından kendi müstakrizlerinden (ödünç alan), ortak ve şirketlerinden genel esaslar çerçevesinde temin ettikleri paralar ile diğer bankalardan sağladıkları fonlar mevduat olarak nitelendirilemez. Yine resmi kuruluşlar ile özel kuruluşlar ve ticari ortaklıkların çalışanları için kurulan emeklilik, sosyal yardım ile vakıflara yatırılan paralar da mevduat kapsamına girmemektedir (Tekinalp, 2009, s. 433). Bankaların emanet kasalarının müterilerce kiralanması yoluyla, kasanın içerisine konulan para, altın, gümüş ya da diğer de erlerin de mevduat olarak kabul edilmesi mümkündür. Mevduat sözleşmelerinde, sözleşmenin vadeli ya da vadesiz olmasının bir önemi yoktur. Her iki halde de bankaya yatırılan para, bankanın kullanımına sunulmaktadır. Oysa bankaların emanet kasalarına bırakılan paranın banka tarafından kullanılması mümkündür. Emanet kasalarında saklanan para, dokunulmaksızın müteriye aynen iade edilir. Bu sebeplerden dolayı, bankaların emanet kasalarına konulan para mevduat olarak kabul edilmemektedir.

1.3.1. Hukuki Niteliği

Banka ile mevduat sahibi arasında yapılan mevduat sözleşmesinin hukuki niteliği ile ilgili kanunda herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Doktrinde ise bu husus tartışmalı olmakla birlikte Yargıtay kararlarında ise yine farklı dönemlerde çeşitli değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir⁸. Mevduatın hukuki niteliği ifade edilirken, mevduat ilmini usulsüz

⁷ Kalkınma ve yatırım bankası: "Bu Kanuna göre mevduat veya katılım fonu kabul etmediğinde; kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışındaki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade eder" (BankK, m.3).

⁸ "...Türk doktrininde mevduat sözleşmesinin Borçlar Kanunu'ndaki hukuki niteliği oldukça tartışmalı bulunmaktadır. Zira bu sözleşmeye **karz akdi** niteliği veren yazarlar olduğu gibi, **vedia**, **usulsüz vedia** ve nihayet **vekâlet** ilmini kisi olarak nitelendiren yazarlar da vardır. Bu sözleşmelerin her birinin edimin ifa yeri farklı ilkelere tabidir. Bu itibarla, mahkemece mevduatın, sadece para alacına yönelik bir ödünç sözleşmesi gibi nitelendirme ile yetkili mahkemenin yoruma dayalı olarak belirlenmesi de isabetli bulunmamıdır. Kaldı ki, yukarıda da değinildiği gibi, mahkemenin nitelendirme ekli bakımından da taraflar

tevdî, vedia veya karz sözleşmesi olarak kabul eden görüşler çerçevesinde ayrıca mevduatın vadeli ya da vadesiz olmasına göre farklı görüşler ortaya konularak, bu hukuki yapı açıklanmaya çalışılmaktadır. Hâkim olan görüşe göre, vadeli mevduatın hukuki niteliği, Türk Borçlar Kanununun (TBK) 386 vd. maddeleri kapsamında “tüketici ödünç (karz) sözleşmesi”, vadesiz mevduatta ise bu hukuki ilkinin niteliği “usulsüz tevdi” olarak kabul edilmektedir (Tekinalp, 2009, s. 436; Çeker, 2004, s. 25). Bu görüşlerin dışında mevduatın, karz, vekâlet ve usulsüz tevdi sözleşmelerinin unsurlarını içinde barındırdığı gerekçesi ile karma yapıda bir sözleşme olduğu da ifade edilmektedir. Mevduatın hukuki niteliğini ortaya koyan diğer bir görüş ise, mevduat sözleşmesinin kendine özgü yapısı olan (sui generis) bir sözleşme olduğuudur (Alıcı, 2007, s. 65).

Paranın mevduat sahibi tarafından bankaya yatırılmasıyla beraber müterinin bankaya karşı bir alacak hakkı ortaya çıkar. Müterin yani mevduat sahibi, mevduat ilkinin kapsamında mevduatın kendisine geri ödenmesini her zaman isteyebilir (Alıcı, 2007, s. 62). Buna karşın vadeli ve ihbarlı mevduatta⁹, mevduat sahibi diletiği zaman bankadan mevduatın geri alamaz (Kaplan, 1994, s. 281; Yazıcı, 2015, s. 81). Vadeli mevduatta, vadenin gelmesini bekleme zarureti olduğu gibi ihbarlı mevduatta ise, paranın çekileceği tarihten 7 gün önce mevduat sahibinin yazılı bir talebinin (ihbarının) olması gerekmektedir. Ancak ihbarlı mevduatta, bankanın 7 günlük ihbar süresi geçmeden müterisine ödeme yapmasına da hukuki bir engel bulunmamaktadır.

Mevduatın hukuki niteliğini ortaya koyan görüşlerden birincisi, mevduat ilkinin karz yani tüketim ödünç sözleşmesi olduğuuna yöneliktir (Kaplan, 1994, s. 280 vd.). Tüketim ödünç sözleşmesi, TBK’nin 386 vd. maddelerinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre, “tüketim ödünç sözleşmesi, ödünç verenin, bir miktar parayı ya da tüketilebilen bir şeyi ödünç alana devretmeyi, ödünç alanın da aynı nitelik ve miktarda şeyi geri vermeyi üstlendiği sözleşmedir”. Tüketim ödünç sözleşmesinde, ödünç verilen şey, tevdi edilenin mülkiyetine geçmektedir. O halde ödünç alan, bu şey üzerinde mülkiyet hakkından kaynaklanan tüm yetkileri kullanabilecektir. Mevduat ilkinin bankaya müterisi bir miktar parayı bankaya devretmekte, banka ise aynı nitelikteki şeyi ivazlı ya da ivazsız olarak müterisine geri vermeyi taahhüt etmektedir. Bankaya tevdi edilen paranın mülkiyeti bankaya geçmesi nedeniyle söz konusu hukuki ilkinin niteliği tüketim ödünç olarak ifade edilmektedir (Küney, 1986, s. 2). Yargıtay’ın da bir dönem banka ile mevduat sahibi arasındaki hukuki ilkinin karz olarak nitelendirildiği görülmektedir¹⁰.

Mevduat ilkinin hukuki yönünü açıklayan diğer bir görüş ise, mevduatın bir usulsüz tevdi olduğuuna yönelik 3182 sayılı Bankalar Kanununun yürürlükte olduğu dönemde Yargıtay’

arasındaki mevduat sözleşmesi yalnız bir mevduat hesap sözleşmesi olmayıp, inancı ile lem sözleşmesinde içeren karma nitelikli bir sözleşmedir... Y. 11.HD. E. 1999/1095 – K. 1999/6032 T. 1.7.1999 (Kazancı Çıttat Bankası).

“...Davacı ile davalı banka arasında mevduat sözleşmesi ilkinin bulunmakta olup, mevduat sözleşmesi, ödünç (karz) ile usulsüz tevdi sözleşmelerinin niteliklerini taşıyan kendine özgü bir sözleşmedir...” Y. 11.HD. E. 2005/ 2326 – K. 2006/2222 T. 6.3.2006 (Kazancı Çıttat Bankası).

“...Dava, bankacılık ile leminden kaynaklanan alacak istemine ilkinin kindir. Bankalar kendilerine yatırılan paraları müterine istendiğinde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade etmekle yükümlüdür (4491 sayılı Yasa ile de ilkinin 4389 Sayılı Bankalar Kanunu 10/4 ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 61. maddesi) Bu tanımlamaya göre, mevduat sözleşmesi ödünç ile usulsüz tevdi sözleşmelerinin niteliklerini taşıyan kendine özgü bir sözleşmedir...” Y. 11HD. E. 2016/1265 – K. 2016/9383 T. 6.12.2016 (Kazancı Çıttat Bankası).

⁹ “Mevduat ve Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri hakkında Tebliğ” in 3. maddesine göre **vadeli mevduat**, 1 aya kadar vadeli (1 ay dahil), 3 aya kadar vadeli (3 ay dahil), 6 aya kadar vadeli (6 ay dahil), 1 yıla kadar vadeli ve 1 yıl ve daha uzun süreli olarak açılabilen mevduattır. **ihbarlı mevduat** ise, çekileceği tarihten 7 gün önce yazılı bir ihbar verilmekle artıyla çekilebilen mevduat türüdür.

¹⁰ “Banka ile tevdiat sahibi arasında tahassül eden münasebet bir karz münasebetidir” YTD, K. 1812/3707, T. 17.5.1955 Kaynak : (Çeker, 2004, s. 26).

ın eski görü tür¹¹. Usulsüz tevdi TBK' nin 570. maddesinde, “*misli eylerin saklanması*” ba lı 1 altında, “*Saklayanın kendisine bırakılan parayı aynen geri vermek zorunda olmaksızın mislen geri vermesi açıkça veya örtülü olarak kararla tırılmı sa, o paranın yararı ve hasarı kendisine ait olur*” ekinde hüküm altına alınmı tır. Görüldü ü gibi usulsüz tevdi, saklama amacının ön planda tutuldu u bir sözleşme tipi olmakla birlikte kural olarak faiz söz konusu de ildir. Ba ka bir ifadeyle bankalara para yatıran mevduat sahiplerinin asıl amacı paranın i letilmesinden ziyade paranın korunmasına yöneliktir (Tekinalp, 2009, s. 438). Usulsüz tevdi bu yönleriyle incelendi inde, niteli i itibariyle vadesiz mevduat ili kilerine uygun dü tü ü söylenebilir. Vadesiz mevduatta, banka kar ılı ında bir faiz ya da ba ka bir ad altında ücret ödemeksizin mü terisinin kendisine tevdi etti i parayı kullanmakta ve mü terisinin talep etmesi durumunda parayı mü terisine derhal iade etmektedir.

Mevduat sözleşmelerinde, banka çalı anlarının, mevduat i lemlerini takip etmesi, hesaba faiz girdilerinin eklenmesi gerekti i hallerde faizin tahakkuk ettirilmesi ya da vadeli hesaplarda vade bitiminde vadenin yenilenmesi gibi durumlarda, banka ile mü teri arasında aynı zamanda bir vekâlet ili kisinin do du u kabul edilmektedir. Mevduat sözleşmesinin, bu hususlar da dikkate alınarak yukarıda ifade edilen tüketim ödünçü, usulsüz tevdi ve vekâlet sözleşmelerini içinde barındıran karma bir sözleşme oldu u da kabul edilebilir (Çeker, 2004, s. 29). Karma yapıllı sözleşmelerde, kanunda öngörülen sözleşmelerin unsurları sözleşme özgürlü ü sınırları çerçevesinde bir araya gelerek yeni bir sözleşme meydana gelmektedir (Ayan, 2015, s. 140). Tekinalp' e göre, mevduat sahibinin asıl amacının paranın saklanmasından ziyade i letilerek kar elde edildi i vadeli ve ihbarlı mevduat ili kilerinde, somut durumun özelliklerinden kaynaklanabilecek ayrık durumların saklı kalması artıyla ödünç ve vekâlet sözleşmesi söz konusu olur (Tekinalp, 2009, s. 438).

Son yıllarda Yargıtay'ın da haklı olarak kabul etti i ve aynı zamanda doktrinde de benimsenen görü e göre, mevduat sözleşmesi, kendine özgü yapısı olan (sui generis) sözleşme niteli indedir¹². Bu görü ün benimsenmesi, mevduat ili kisinin kanunda öngörülen sözleşme tiplerinden herhangi birine uygun dü memesinden kaynaklanmaktadır. Yargıtay' ın geçmi te mevduat ili kisinin hukuki niteli ine yönelik farklı kararları olsa da son yıllarda istikrarlı bir ekinde bu görü do rultusunda kararlar verdi i görülmektedir¹³. İlgili kararlarda mevduatın, a ırlıklı olarak belirli bir kar elde amacıyla bankalara tevdi edilmesinden dolayı karz akdine yakla tı ı¹⁴, ancak paranın güvenilir bir kurum olan bankalarda saklanması amacı da güdüldü ü

¹¹ YTD, K. 2027/896, T. 7.4.1944 Kaynak : (Tekinalp, 2009, s. 438).

¹² Y. 11.HD. E. 2014/12685 – K. 2016/963 T. 28.1.2016, Mevduat sahibine, banka çalı anı tarafından bo bir dekonta imza atırılması neticesinde, çalı an banka personelinin, mü teri hesabından usulsüz para aktarılmasına ili ki açılan bir davada Yargıtay üyesinin kar ı oy yazısında ifade edildi i üzere, “*Mevduat, Bankacılık Kanunu'nun 3. maddesinde tanımlanmı olup yerle mi Yargıtay kararlarına göre ödünç ve usulsüz tevdi akdinin unsurlarını içinde barındıran karma ve kendine özgü bir sözleşme dir*” (Kazancı çtihat Bankası).

¹³ Y. 4.HD. E. 2015/15817 K. 2016/6449 “*Bankalar kendilerine yatırılan paraları mudilere istendi inde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade etmekle yükümlüdürler. Bu tanımlamaya göre mevduat ödünç (karz) ile usulsüz tevdi sözleşmelerinin niteliklerini ta ıyan kendine özgü bir sözleşme dir. Bunun sonucu olarak mevduatın niteli ine uygun dü tü ü oranda ödünç (karz) veya usulsüz tevdi hükümlerinin kıyasen uygulanması gerekir. BK'nın 306. ve 307 maddeleri uyarınca ödünç alan, akdin sonunda ödünç verilen parayı iade ve e er kararla tırılmı sa faizi ile iadeye mecburdur. Aynı Kanun'un 372/1 madde uyarınca usulsüz tevdi de paranın nef'i ve hasarı mutlak ekinde saklayana geçti i için ayrıca açıklamaya gerek kalmadan saklayan bu parayı kendi yararına kullanabilir. Ancak mudi'nin istedi i zamanda iade ile yükümlüdür. Bankalar türlü bahanelerle yararlandıkları bu mevduatı mudilere iadededen kaçınmazlar*” (Kazancı çtihat Bankası).

Y. 12.HD. E. 2001/1313 – K. 2001/2890 T. 16.2.2001; Y. 2.HD. E. 2004/6537 – K. 2004/10591 T. 29.4.2004; Y. 12.HD E. 2010/21646 – K. 2011/2512 T. 3.3.2011, “*Mevduat yatırma, a ırlıklı olarak esas itibariyle belli oranda faiz elde etme amacına yöneldi i için karz akdine daha çok yakla an, ancak güvenilir bir kurumda parayı muhafaza etme fikri ile vedia akdini hatırlatan kendine özgü bir akit tipidir. Mevduata uygulanacak hükümler, ancak kıyas yolu ile ve niteli ine uygun dü tü ü ölçüde karz akdi hükümleri ve istisnai hallerde vedia akdi hükümleri olacaktır*” (Kazancı çtihat Bankası).

¹⁴ Karz yani tüketim ödünçü sözleşmelerinde faiz tarafların anla mı olması artıyla istenebilir. Ancak ticari mevduatta taraflar faiz konusunda anla mamı olsalar dahi ödünç veren faiz isteyebilir (Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 387).

için vedia¹⁵ yani saklama sözleşmesi hatırlatan ancak iki sözleşme tipine de tam manasıyla uymayan kendine özgü bir sözleşme olduğu vurgulanmaktadır. O halde mevduata ilişkin uyuşmazlıklarda, kıyas yoluyla ve niteliğine uygun ölçüde tüketim ödünçü (TBK m. 386 vd.) ve istisnai durumlarda saklama sözleşmeleri (TBK m. 561 vd.) hükümleri uygulama alanı bulması gerekecektir (Alıcı, 2007, s. 65).

2. BANKA MEVDUATINA UYGULANAN ZAMANA İMİ

2.1. Genel Olarak “Zamana İmî” Kavramı

Hukuk düzeni, hukuki ilişkilerin kurulmasından sonra belirli zamanların geçmesine göre itli sonuçlar bağlamaktadır. Gerçekten de zamanın geçmesi hakları göre itli açılardan etkilemektedir. Belirli sürelerin geçmesi, yeni bir hakkın kazanılmasını sağlayabileceği (kazandırıcı zamana imî/iktisabî mürruzaman) gibi bazen de hakkın sona ermesine (düürücü zamana imî/ıskatî mürruzaman) neden olur ya da alacağın cebri icra yoluyla elde edilmesine engel olur (Akçay, 2009, s. 1). Bir hakkın kullanılmasını engelleyen nedenlerden biri de, hakkın zamana imîne ulaşmasıdır. Eski kanuni düzenlemelerde “mürruzaman” olarak ifade edilen zamana imî, kanunda öngörülen sürenin tamamlanmasıyla, alacaklının alacağı talep yetkisini kaldırıp, borçluya ise alacaklıya karşı borcu ifa etmede kaçınma imkânı sunar (Akıncı, 2015, s. 298). Başka bir ifadeyle, zamana imî nedeniyle alacak hakkının dava edilmesi hakkı ortadan kalkmamakla birlikte borcun ortaya çıkmasından sonra geçen zaman, alacağı dava ve takip hakkını azaltmamaktadır (Kılıçoğlu, 2015, s. 883). Zamana imî, her ne kadar alacaklının alacağı talep hakkını ortadan kaldırsa da borçluyu gerçek manada sona erdiren bir neden değildir. O halde zamana imîni, borcu nisbî olarak sona erdiren bir neden olarak ifade etmek mümkündür (Eren, 2014, s. 1281). Yani zamana imîne ulaşan borç artık doğrudan doğruya borçluya borcun ödenmesi hususunda bir mesuliyet yüklememektedir (Musielak & Hau, 2013, s. 74). Buna karşın zamana imîne ulaşan borç *eksik borç* olduğundan, buna rağmen borçlu tarafından alacaklıya ödeme yapılırsa, borçlu daha sonra borcun zamana imîne ulaşmasıyla alacaklıya bağlanamaz (Gönan & Yücel, 2014, s. 646). Bu kapsamda yapılan ifa geçerli bir borcun ifası anlamına gelmektedir.

2.2. Mevduat Zamana İmînin Türk Borçlar Kanunu’nda Öngörülen Genel Zamana İmînden Ayrılması

2.2.1. Genel Olarak

Türk Borçlar Kanunu’nun sistematiği incelendiğinde zamana imîne ilişkin kurallar ayrıntılı olarak düzenlendiği görülmektedir. Kanunun 146. maddesi hükmünde, “*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamana imîne tabidir.*” denilmek suretiyle, borçlunun kilerinde genel zamana imîni on yıl olarak belirlenmiştir. O halde özel bir düzenlemenin bulunmaması halinde tüm borçlunun kilerinden kaynaklanan uyuşmazlıklara 146. maddesi hükmü uygulanacaktır. Nitekim bir Yargıtay kararında mevduatın zamana imîne ulaşmasıyla ilgili olarak, o tarihte yürürlükte bulunan Bankalar Kanunu hükümlerine göre bilirkiçiler aracılığıyla tespit edilmesi gerektiği ifade edilmiştir¹⁶. Mevduat sözleşmelerinde banka ile müşteri arasında bir borçlunun kisi bulunmaktadır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi müşterinin, bankaya karşı mevduat sözleşmesinden kaynaklanan bir alacak hakkı söz konusudur. Mevduat sözleşmesinin mevduat sahibi lehine alacak hakkı içermesinden dolayı

¹⁵ Vedia (saklama sözleşmesi), TBK’nin 561. maddesinde düzenlenen bir sözleşme türüdür. İlgili hükme göre, vedia, saklayanın saklatanın kendisine bıraktığı şeyi (taahhüt) güvenli bir yerde muhafaza altına almayı üstlendiği bir sözleşmedir.

¹⁶ **Y.11.HD. E. 2007/4082 – K. 2008/567 T. 28.04.2008** Kaynak: (Gönan, 2015, s. 520).

TBK' nin 146. madde hükmünün bu ili kiye uygulanıp uygulanamayacağı sorusu akla gelmektedir. O halde mevduat ili kilerine yönelik özel bir zamana ımı kuralı olup olmadığı araştırılarak sonuca varmak gerekir. Eğer özel bir hüküm mevcut ise TBK' nin zamana ımına ili kin genel kuralındaki atf nedeniyle özel olarak düzenlenen hükümler devreye girecektir. Bu husus, kanunların uygulanmasına yönelik kabul edilen “*özel kanunun önceli ilkesi*”nin gereği olarak kararımıza çıkmaktadır. Mevduata uygulanan zamana ımı, 5411 sayılı BankK. 62. maddesinde özel olarak düzenlenmektedir. O halde konuya ili kin uyu mazlıklarda, özel bir düzenlemenin olması nedeniyle BankK' nin 62. madde hükmünün uygulanması gerekmektedir. Nitekim Yargıtay'ın, mevduat ili kisinden kaynaklanan bir hukuki uyu mazlıkta, mevduata uygulanan zamana ımı hususunun özel bir kanunda düzenlenmesi dolayısıyla söz konusu uyu mazlıklar hakkında, “*Dava konusu uyu mazlıkta Borçlar Kanunu' nun 125. maddesindeki genel zamana ımının somut olayda uygulanmaması gerekir. O halde, Bankalar Kanunu' nun 36. maddesindeki koulların gerçekte ip gerçekte mediinin araştırılması gerekir*” ekinde kararlar verdiği görülmektedir¹⁷.

Mevduat ili kisinin, banka ile müteri arasında genellikle uzun yılları kapsaması ve süreklilik arz etmesi, bankaların topladığı mevduat ile ülke içerisindeki paranın dolaşımını sağlayarak ekonomiyi canlı tutmak gibi bir işlevinin olması, paranın konutta muhafaza edilmesinin sakıncalı yönleri karşısında, bankaların devletin güvencesi altında güvenilir kuruluşlar olması nedeniyle hiç üşesiz mevduat ili kisinin özel bir konuma sahip olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Kanunkoyucu sayılan bu hususlar ile birlikte aşağıda zikredilen nedenlerden dolayı mevduata ili kin özel zamana ımı kuralları getirmiştir.

BankK' de öngörülen mevduat zamana ımı ile TBK' deki genel zamana ımı hükümleri arasında birçok farklılık bulunmaktadır. İlk olarak, genel zamana ımında, zamana ımına uyan borç nedeniyle alacaklıya ödeme yapmayan borçlunun malvarlığında bir azalma olmaz. Başka bir ifadeyle zamana ımına uyan borç borçluya geçerek bir zenginle meye neden olur. Oysa zamana ımına uyan mevduat nedeniyle banka zenginle memektedir (Rüzgar, 2007, s. 72 vd.). Bankaların zamana ımına uyan mevduatı Fona devretme yükümlülüğü bulunduğundan mevduat, gerekli usul işlemlerin yapılmasından sonra devlet hazinesine geçer. Bir diğer farklılık, zamana ımı süresinin başlama anı hususunda ortaya çıkmaktadır. Genel zamana ımında, zamana ımı süresi borcun muaccel olduğu andan itibaren işlemeye başlar (TBK m.149/1), mevduat zamana ımında bu süre, mevduat sahibinin son talebi veya işleminden sonra işlemeye başlar (BankK. m. 62/I).

Genel zamana ımı ile mevduat zamana ımı arasında ortaya çıkan son farklılık ise, genel zamana ımında borçluya bir def işlemler sunulurken (Pulalı & Korkut, 2014, s. 170), mevduat zamana ımında zamana ımına uyan borç ortadan kalktığında bankanın böyle bir def işlemleri sürmesine gerek yoktur. Başka bir ifadeyle, genel zamana ımında, zamana ımı def işlemlerinde borçlu yararlanırken, mevduat zamana ımında bankalara ne böyle bir def işlemleri sürme imkânı tanınmaz ne de zamana ımı dolayısıyla bankanın malvarlığında bir artışa izin verilmiştir (Reisoğlu, 2007, s. 894). Kanımca bankanın mevduatın zamana ımına uyanı ramasından sonra mevduat sahibinin talebini reddetmesi, zamana ımı def işlemleri gibi görünse de, zamana ımına uyan mevduata başlı hakların sona ermesi nedeniyle “*itiraz*” olarak nitelendirilebilir. Çünkü genel zamana ımında, zamana ımına uyan borç ortadan kalkmamakta, eksik borç olarak varlığını devam ettirmektedir. Oysa zamana ımına uyan mevduatı usulüne uygun olarak tüm işlemleri yaptıktan sonra Fona devreden bankanın mevduat sahibine karşı olan borcu tamamen sona ermektedir.

¹⁷ 11. HD. E. 1999/1061 K. 1999/3101 T. 22.4.1999; 11. HD. E. 1999/5158 K. 1999/6965 T. 20.9.1999 (Kazancı Çıttat Bankası).

Mevduata uygulanan zamana ımına ili kin kuralların, genel zamana ımı kurallarından bu denli farklılıklarla ayrılıyor olması nedeniyle, teknik anlamda bir zamana ımı niteli inde olmadı ı sonucuna varılabilir (it mamolu, 2015, s. 166).

2.2.2. Mevduata li kin Özel Zamana ımı Kuralının Düzenlenme htiyacı

Türk bankacılık tarihinde 1933 yılında çıkarılan 2243 sayılı Mevduatı Koruma Kanunu' nun yürürlü e girmesine kadar mevduata ili kin özel bir zamana ımı kuralı olmadı ndan bu konuya ili kin genel zamana ımı kuralları uygulanmaktaydı. Mevduat ili kilerine genel zamana ımı kurallarının uygulanmasının do al sonucu olarak, yukarıda da ifade edildi i gibi, zamana ımına u rayan mevduat bankaların malvarlı ına geçmekteydi. 2243 sayılı kanunun yürürlü e girmesiyle beraber zamana ımına u rayan mevduatın bankalara geçmesi kuralı bertaraf edilerek, Hazineye devredilmesi sa lanmı tır. Kanunun, mevduat zamana ımını düzenleyen 17. maddesinin gerekçesi u ekildedir;

“... Vakıa ahkâmı umumiyyeye göre müruru zamandan medyunun istifade etmesi icap edece i ekinde bir mütalea varit olabilirse de on sene gibi kanunlarımızın dava için müruru zaman müddeti olarak kabul etti i bir müddet içinde mevduat sahiplerinin ya ölmü veya gaip olmu veyahut mevduatı herhangi bir sebeple unutmı olması gibi sebeplerle bankalardaki mevduatını aramaması neticesi olarak bunları bankalara terk etmek muvafık görülememektedir. Binaenaleyh bunların mezkûr müddet hitamında Hazineye devredilmesi ve ancak sahiplerinin, varislerinin Hazinece aranılması ve ancak ilk ilan tarihinden itibaren dört sene hitamında Devlet hesabına geçirilmesi dü ünülmü tür. Bu suretle fert ve Devlet hakkı telif edilmi olacaktır. Fransa'da Haziran 1920 tarihinde yeni varidat membarı ihdas eden kanunda da bu esas kabul edilmi tir.”

Hükmün gerekçesinde de anla ıldı ı üzere, kanunkoyucu, zamana ımına u rayan mevduatın bankalara terkedilmesi yerine Hazineye devredilmesini uygun görmektedir. Hazineye devredilen mevduat ise dört yıl boyunca hak sahipleri tarafından aranılma ihtimaline kar ın Hazineye bekletilmektedir. Bu sürenin de sonunda hak sahipleri tarafından aranmayan mevduat devlete geçmi sayılacaktır. Böylelikle bir tarafta genel zamana ımı süresinin üzerinde bir sürede hak sahibine mevduatı tekrar alma hakkı tanınırken, di er tarafta mevduatın zamana ımına u ramasıyla devlet gelir elde etmi olmaktadır.

Bankaların devletin güvencesi altında faaliyetlerini yürütmelerinden dolayı kamuda bankalara yönelik duyulan bir güven vardır. Bu güvene dayanılarak bankalara yatırılan mevduatın zamana ımına u raması neticesinde, güvenin kayna ı olan devlete intikal ettirilmesi, mevduata yönelik özel bir zamana ımı süresi belirlenmesini gerekli kılmaktadır (Battal, Mevduat Zamana ımı Konusundaki Mevzuatın ve Yargıtay Kararlarının De erlendirilmesi, 2007, s. 9). Ba ka bir ifadeyle, bankalara duyulan güvenin devletin gücünden kaynaklanması nedeniyle, bankalarda unutulmuş mevduatın menfaati de bu güveni sa layan devlete ait olması gerekmektedir.

2.3. Türk Mevzuatında Banka Mevduatına Uygulanan Zamana ımı Süreleri

2.3.1. 2243 sayılı Mevduatın Korunması Kanunu, 2999, 7129, 3182 ve 4389 sayılı

Bankalar Kanunu Dönemleri

Kanunun 17. maddesinde özetle, bankalar ile mevduat kabul eden kurulu lar, nakdi ve aynı mevduat ile emanet ve talep edilen her türlü cari hesaplarla ilgili hesap özetlerini Maliyeye göndermek zorundadır. Bankadaki her türlü mevduat ve emanetlerin, hak sahibinin son talep veya i leminden itibaren on sene içinde hak sahibi tarafından aranmayanlar, bu sürenin

geçmesinden itibaren altı ay içinde banka ve mevduat kabul eden diğer kuruluşlar, mevduat sahiplerinin isimleri, hüviyetleri ve adresleri ile mevduat bilgileri (varsa uygulanan faiz oranlarıyla birlikte) bir cetvel halinde Maliye vekâleti ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na tevdi edilir. Merkez Bankası her senenin başında yapılmak üzere dört yıl boyunca hak sahipleri ve varsa mirasçılarının durumdan haberdar edilmesi için tebligat gönderir ve ayrıca gazetede bu hususları ilan eder. Mevduatın bu süre içinde de aranmaması halinde artık söz konusu mevduat zamana mına u rayarak Hazineye geçmi olur.

1936 yılında çıkarılan 2999 sayılı Bankalar Kanununda, mevduat zamana mı 41. maddede düzenlenmektedir. Bu kanun hükümleri incelendi inde 2243 sayılı Mevduatı Koruma Kanunu ile aynı hükümleri içerdi i görülmektedir. Ancak mevduatın, zamana mı için öngörülen on yıllık sürenin dolmasından sonra Merkez Bankasında bekleme süresi olan dört yıl, bu kanunda iki yıla indirilmi tir.

1958 ve 1985 yıllarında çıkarılan, sırasıyla 7129 ve 3182 sayılı Bankalar Kanununun mevduat zamana mına yönelik hükümlerinde önemli de i iklikler görülmemektedir. Büyük oranda 2999 sayılı Bankalar Kanununu mevduat zamana mı hükümlerinin korundu u söylenebilir. Ancak 3182 sayılı Kanun ile birlikte mevduatın Merkez bankasındaki bekleme süresi bir yıla indirilmi tir. Ayrıca, on yıllık sürenin dolmasının ardından mevduatın Merkez Bankasına geçmesiyle ilgili birkaç hususta de i ikli e gidilmi tir. İlk husus, Merkez Bankasına aktarılan mevduatın 5000 liradan az olması halinde 1983 yılında kurulun 'TMSF' ye devredilmesi öngörülmektedir (3182 sayılı Bankalar Kanunu m. 36/II). Diğer husus ise küçükler adına açılan mevduat hesabına yöneliktir. Kanunda küçükler adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak artıyla açtırılan hesaplarda, mevduata yönelik öngörülen zamana mı süresinin küçü ün re it oldu u tarihte i lemeye ba layaca ı öngörülmektedir.

1999 yılında çıkarılarak 3182 sayılı Bankalar Kanununu yürürlükten kaldıran 4389 sayılı Bankalar Kanununun mevduat zamana mına ili kin kurallara bakıldı nda, önceki kanunlara göre daha kısa hükümler içerdi i görülmektedir. Kanunun 4. maddesine göre, bankalardaki her türlü mevduat, emanet ve alacakların, hak sahibinin son talep, i lem veya herhangi bir ekilde yazılı talimatı tarihinden itibaren on yıl içinde aranmayan mevduat, emanet ve alacaklar Fona gelir olarak kaydedilir. Ayrıca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) tarafından 2001 yılında çıkarılan "*Bankaların Kurulu ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik*" in¹⁸ 35. maddesinde, mevduata ili kin sürenin dolmasına üç ay kala, bankalara, tutarı kırk milyon lirasının üzerinde bulunan mevduat sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla uyarıda bulunma yükümlülü ü yüklemektedir.

2.3.2. Yürürlükteki 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'na Göre Mevduat Zamana mı

2005 yılında yürürlü e giren 5411 sayılı BankK' de mevduat zamana mına ili kin önceki kanunlara oranla daha ayrıntılı düzenlemeler mevcuttur. Kanunun 62. maddesinde mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların hak sahibinin en son talebi, i lemi ve herhangi bir yazılı talimatının gerçekleşti i tarihten itibaren on yıl içinde aranmayanların zamana mına tabi oldu u düzenlenmektedir. İlgili maddenin ikinci fıkrasında ise zamana mına tabi olanlar, banka tarafından hak sahibine ula ılamaması halinde, yapılacak ilânın ardından Fona gelir olarak kaydedilece i ifade edilmi tir. 62. maddenin uygulanması ile ilgili usûl ve esasların BDDK tarafından belirlenece i son fıkrada hüküm altına alınmı tir. Kurul tarafından çıkarılan

¹⁸ 27.06.2001 tarihinde 24445 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlü e girmi tir.

yönetmelikle¹⁹ zamana imına u rayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklara ili kin usul ve esaslar yönetmeli in, 8. maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Yönetmeli in 8. maddesinde özetle zamana imına u rayan mevduat ile ilgili u hususlar düzenlenmektedir;

- a. BankK' nin 62. maddesinin ilk fıkrasında zamana imı kapsamına giren mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar; havale bedelleri, mevduat, alacak ve emanetlerin zamana imı süresi sonuna kadar i leyecek faizleri ile katılma hesaplarına yönelik kar paylarının da zamana imı kapsamına girdi i ifade edilerek kapsamı geni letilmiştir (Yön. m. 8/I).
- b. Bankalara, bir takvim yılı içinde zamana imına u rayan ve tutarı 50 Türk Lirası ve üzerindeki her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların hak sahipleri tarafından aranmaması halinde Fona devredilece i hususunu, o yılın izleyen takvim yılının Ocak ayı sonuna kadar hak sahiplerini iadeli taahhütlü mektupla uyarma yükümlülü ü getirilmiştir. Söz konusu de erlerin 50 Türk Lirası altında olması halinde, banka, ubat ayının ba ından itibaren bankanın internet sitesinde liste halinde 4 ay süreyle ilan etmek zorundadır. Aynı zamanda banka, bu listelerin kendi internet sitesinde ilan edildi i hususunu ubat ayının onbe inci gününe kadar ülke genelinde yayım yapan ve ilan talebi tarihinde Basın lan Kurumu²⁰ listelerindeki tirajı en yüksek ilk be gazeteden ikisinde Basın lan Kurumu aracılı ıyla iki gün süreyle ilan eder. Yine, bankanın internet sitesinde ilan edilen bu listeler, banka tarafından e zamanlı olarak Kurulu Birliklerine ve Fona gönderilir. Kurulu birlikleri ve Fon bu listeleri Mayıs ayının sonuna kadar konsolide edilmiş olarak kendi internet sitesinde yayınlamak durumundadır.
- c. Zamana imına u ramaları nedeniyle, banka tarafından ilan edilen her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların Haziran ayının onbe inci gününe kadar hak sahibi tarafından aranmayanların, faiz ve kar payları ile birlikte Haziran ayı sonuna kadar TCMB'deki veya Fon Kurulu tarafından belirlenecek bankaların hesaplarına devredilir. Aynı zamanda bankalar zamana imına u rayan de erler hususunda hak sahiplerinin kimlik bilgileri, adresleri ve hakların faiz ve kar payları ile ula tıkları tutarlar gösterilmek suretiyle düzenlenecek bir liste ile devir tarihinden itibaren bir hafta içinde Fona bildirmek zorundadır.

Mevduatın zamana imına u raması hususunda Yönetmelikte öngörülen tüm esas ve usuller yerine getirildikten sonra söz konusu de erler devir i leminin ardından Fona gelir olarak kaydedilir.

Yönetmeli in 9. maddesinde ise üç özel husus düzenlenerek uygulamada ortaya çıkabilecek karı ıklıklara engel olunmak istenmiştir. Bunlardan birincisi, kiralık kasalardaki kıymetlerin zamana imına ili kindir. Çalı mamızın mevduatın kapsamının açıklandığı bölümünde, kiralık kasalara konulan de erlerin mevduat kapsamı dı ında oldu unu ifade etmiştir. Yönetmelikte, kiralık kasalardaki de erlere uygulanacak zamana imı süresinin, kasa kira bedelinin en son tahsil edildi i ya da kasanın en açıldı ı gün itibariyle ba layaca ı hüküm altına alınmaktadır. Di er özel husus ise bankalarda yalnızca kendisinin para çekme yetkisinin oldu u küçükler adına açılan hesaplarda, hesaptaki mevduata ili kin uygulanacak zamana imı süresi, küçük ün ergin oldu u tarihten itibaren ba lamasıdır. Buna kar ılıklı, küçük adına hesap

¹⁹ “ Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamana imına U rayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara ili kin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 1.11.2006 tarihinde 26333 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlü e girmiştir. Çalı manın bundan sonraki kısımlarında bahsi geçen yönetmelik kısaca “**Yönetmelik**” olarak ifade edilecektir

²⁰ Basın ilan Kurumu 2 Ocak 1961 tarih ve 195 sayılı Kanun ile kurulan, kamu tüzel ki ili i haiz bir idaredir. Resmi ilan ve reklamların da itimında adaletsiz davranıldı ı gerekçesiyle hükümet ile gazeteleri kar ı kar ıya getiren uygulamalara son vermek amacıyla kurulmuştur (<http://www.bik.gov.tr/kurumsal/hakimizda/>).

açan üçüncü ki ilere de hesaptan para çekme yetkisinin tanındı ı hesaplarda genel kural geçerli olacaktır. Yönetmelikte ifade edilen son özel husus, mevduat hesabına bloke konulması hallerinde, zamana ımı süresi hesaba bloke konuldu u tarihte durur. Bu süre blokenin kaldırılmasıyla zamana ımı kaldı ı yerden i lemeye devam edecektir.

2.4. Mevduat Zamana ımının artları

Mevduatın zamana ımı için gerekli olan artların gerçekte ip gerçekte medi inin tespiti, BankK' nin 62. maddesi ile Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamana ımına U rayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara li kin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' in 8. maddesi hükümleri dikkate alınarak belirlenmelidir²¹. Söz konusu hükümler incelendi inde, mevduatın zamana ımına u raması için a a ıda açıklanan artların gerçekte mesi gerekmektedir.

2.4.1. Mevduat Sahibi Tarafından lem Yapılmaması

Mevduat zamana ımında, mevduatın zamana ımına u raması için on yıl süreyle mevduat sahibinin mevduata yönelik herhangi bir talebinin ve i leminin olmaması gerekmektedir. Nitekim kanunda ve kanuna paralel olarak yönetmelikte, bankalarda bulunan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların zamana ımına u ramasına ili kin hususta, hak sahibinin son talebi, i lemi ve herhangi bir yazılı talimatı esas alınmaktadır. Ba ka bir ifadeyle, mevduatın zamana ımına u rayabilmesi için hak sahibinin, mevduat hesabına ili kin son i leminden sonra on yıl süreyle hareketsiz kalması gerekmektedir. Mevduat sahibinin on yıllık süre dolmadan mevduatına yönelik i lem yapması, zamana ımı süresinin kesilmesine ve dolayısıyla bu sürenin yeniden ba lamasına neden olacaktır (Çeker, 2004, s. 331; Alıcı, 2007, s. 720). Mevduatın zamana ımına u ramaması için hak sahibinin bizzat i lem yapmasına gerek yoktur. Hak sahibinin vekili aracılı ıyla yaptı ı i lemlerin de zamana ımını kesece i kabul edilmelidir. Burada önemli olan nokta, mevduatın hak sahibi tarafından aranmasıdır. On yıl boyunca hiçbir ekilde hak sahibinin mevduata yönelik bir iradesi ortaya çıkmamı sa, mevduat aranmamı sayılır. Hemen belirtmek gerekir ki, mevduat sahibinin herhangi bir i leminin bankaya yönelmesi yeterlidir. Talebin banka tarafından hangi tarihte i leme alındı ımın bir önemi yoktur (Alıcı, 2007, s. 721). Önemli olan daha önce de ifade edildi i gibi iradenin yansıtılmı olmasıdır. Buna kar ılıklı mevduat sahibinin ileriye yönelik bir talebinin (ileri vadeli havale gibi) oldu u durumlarda, zamana ımı süresi, talebin yerine getirilece i tarihten ziyade talebin bankaya iletildi i tarih itibarıyla i lemeye ba lar. Söz konusu hususu bankalara verilen otomatik ödeme talimatlarında da geçerli olaca ını kabul edilmelidir. Nitekim burada mevduat sahibinin iradesi otomatik ödeme talimatını verdi i anda ortaya çıkmaktadır.

2.4.2. 10 Yıllık Sürenin Geçmesi

Mevduatın zamana ımına u raması için kanunda öngörülen on yıllık sürenin zamana ımını kesen bir neden olmaksızın dolması gerekmektedir. Zamana ımı süresi, mevduat sahibinin hesaba yönelik son i leminin yapıldı ı gün itibaren i lemeye ba lamaktadır. Önceki konu ba lı ında açıklanan, zamana ımını kesen nedenlerin ortaya çıkması halinde ise on yıllık zamana ımı süresi yeniden ba layacaktır.

2.4.3. Mevduat Sahibine Bildirim Yapılması ve lan

BankK' nin 62. maddesinin ikinci fıkrasında, zamana ımına u rayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların banka tarafından hak sahiplerine ula ılamaması

durumunda, mevduatın zamana imına u radı ina yönelik ilan yapılması hususu düzenlenmektedir. Kanunkoyucu, ilanın yapılmasına ili kin usul ve esasların belirlenmesini BDDK' ye bırakmıştır. Yönetmeli in 8. maddesinde, zamana imına u rayan mevduata ili kin yapılması gereken i lemler ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Bu hüküm çerçevesinde banka, bir takvim yılı içinde zamana imına u rayan ve tutarı 50 Türk Lirası ve üzerindeki tutarda her türlü mevduatın hak sahipleri tarafından aranmaması durumunda Fona devredilece i hususunu, izleyen takvim yılının Ocak ayının sonuna kadar iadeli taahhütlü mektupla hak sahiplerini uyarmak zorundadır. Tutarı 50 Türk lirasından az olan mevduatta ise böyle bir zorunluluk öngörülmemektedir. Ancak bu kapsamdaki mevduat hesapları, ubat ayının ba ndan itibaren bankanın internet sitesinde liste halinde dört ay süreyle ilan edilir. Banka aynı zamanda söz konusu listenin kendi internet sitesinde ilan edildi i hususunu, ubat ayının onbe inci gününe kadar ülke genelinde yayım yapan ve ilan talebinin oldu u tarihte Basın lan Kurumu listelerindeki tirajı en yüksek ilk be gazeteden ikisinde iki gün süreyle ilan ettirir²².

Bankanın zamana imına u rayan mevduata ili kin yönetmelikte öngörülen yükümlülükleri yerine getirmemesi durumunda, mevduatı Fona devretmi olsa dahi mevduat sahibine kar ı sorumluluktan kurtulamaz. Konuya ili kin 11. Yargıtay Hukuk Dairesinin bir kararı özetle öyledir: Aynı bankada iki mevduat hesabına sahip olan davacı, mevduat hesaplarındaki paraları mevduat faiziyle birlikte talep etmektedir. Banka ise davacının bu talebini, mevduatın zamana imına u ramı oldu u gerekçesiyle geri çevirmektedir. Mahkemeye intikal eden davada, mahkeme, bankanın Yönetmeli in 8. maddesinde düzenlenen ilan ve hak sahibini iadeli taahhütlü mektupla bildirim yapılmasına yönelik yükümlülü ünü yerine getirmemesi nedeniyle, mevduatın faiziyle beraber davacıya ödenmesine karar vermiştir. Bankanın temyize gitmesi neticesinde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi aynı gerekçeleri ifade ederek, mahkemenin kararını usul ve kanuna uygun bularak hükmün onanmasına karar vermiştir²³.

2.5. Zamana imı Süresinin İlemeye Ba laması, Kesilmesi ve Durması

2.5.1. Zamana imı Süresinin İlemeye Ba laması ve Kesilmesi

Mevduata ili kin zamana imı süresinin hangi tarihten itibaren i lemeye ba layaca ı hususu, gerek BankK' de, gerekse Yönetmelikte açık bir ekilde ifade edilmektedir. BankK m. 62/I ve Yönetmelik m. 8/I hükümlerinde, her türlü mevduata ili kin zamana imı süresinin, hak sahibinin son talebi, i lemi ve herhangi bir yazılı talimatı tarihinden itibaren i lemeye ba layaca ı anla ılmaktadır.

Mevduatın zamana imına ili kin hükümlere bakıldı ında, kanunkoyucunun , “*her türlü mevduat*” ifadesini kullanması nedeniyle, mevduatın vadeli, vadesiz veya ihbarlı olup olmadı ı önemli de ildir. Burada önemli olan mevduat sahibinin iradesini yansıttı ı son i lemidir. Bunun dı ında bankamatik kartları ile yapılan i lemlerin yanı sıra, alı veri yapılması ve hatta kart bakiyesinin ö renilmesi gibi durumlarda da mevduata ili kin zamana imı süresi yeniden ba lar. Mevduat hesabının internet bankacılı ı yoluyla kullanılması da bu kapsamda

²² “*Davalı banka tarafından söz konusu gazete ilanlarının 14.02.2007 ve 15.02.2007 tarihli Posta ve Sabah gazetelerinde ilan edildi i bildirilmi ise de 14.02.2007 tarihli Sabah gazetesi getirilip söz konusu ilanın yapıp, yapılmadı ı ara tırlımı de ildir. Dosyada mevcut gazetelerden birisi söz konusu ilanın yapıldı ı 15.02.2007 tarihli Posta gazetesi ise de di er gazete nüshası 14.02.2008 tarihli ve davayla ilgisi olamayacak Posta gazetesidir. Bu durumda mahkemece Yönetmeli in 8.maddesinde öngörülen iki gazetede ilan ko ulunun gerçekte ip gerçekte medi inin denetlenmesi gerekti inden davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 2009/7233 E, 2011/546 K sayılı onama kararının kaldırılarak yerel mahkeme kararının açıklanan nedenle bozulmasına karar vermek gerekmi tir*”. Y. 11.HD. E. 2011/7761 K. 2011/12977 T. 13.10.2011 (Kazancı çtihat Bankası).

²³ Y. 11. HD. E. 2010/5699 K. 2011/16732 T.9.12.2011 (Hukuktürk Hukuk Veri Tabanı).

de erlendirilmelidir. Mevduat sahibinin online olarak hesabını kontrol etmesi hususu da geni yorumlanmalı ve bu eri imin bir i lem niteli inde oldu u kabul edilmelidir. Tabi burada önemli olan husus hak sahibi tarafından eri imin sa lanıyor olması olmalıdır. Mevduatın zamana ımına u raması hak sahibinin aleyhine bir durum oldu u kadar, mevduatın i letilmesinden elde edilen gelir dolayısıyla bankanın da menfaatine uygun dü memektedir. O halde, yetkisi olmayan ki ilerce banka sistemi kullanılarak hesap sahibinin i lem yapmı gibi gösterilmesi zamana ımını kesmeyecektir. Bu hususun dı nda mevduat hesabına üçüncü ki ilerce yapılan para aktarımlarının, mevduat sahibinin hesabını aradı ı anlamına gelmeyece inden zamana ımı i lemeye devam edecektir (Ta delen, 2015, s. 760).

Mevduat zamana ımı süresini yeniden ba latan her durum aynı zamanda zamana ımını kesilmesi olarak ifade edilebilir. Zamana ımının kesilmesi hallerinde daha önce i leyen zamanının ortadan kalktı ı kabul edilmektedir. Borç ili kilerine ili kin genel esasları çerçevesinde zamana ımı ya borçlunun ya da alacaklının bazı fiillerinden dolayı kesilir. Zamana ımının borçlunun fiillerinden kaynaklandı ı duruma borçlunun borcunu ikrar etmesi örnek verilebilir. Borcun zamana ımına u radıktan sonra borçlu tarafından açık ya da zımnî olarak kabul edilmesi zamana ımını kesmektedir (Eren, 2014, s. 1292 vd.). Zamana ımının alacaklının fiillerinden dolayı kesilmesi durumları; alacaklının, alaca ımı dava yoluyla talep etmesi, icra takibinde bulunması, borçlunun iflasına katılması ekinde örneklendirmek mümkündür. Mevduat zamana ımına ili kin kuralların özel bir kanun ile düzenlenmi olması ve hukuki ili kinin genel hükümlere göre farklı özellikler arz etmesi gibi nedenlerden dolayı, bankanın (borçlu) herhangi bir fiili tek ba ına zamana ımını kesmemektedir. Daha önce de ifade edildi i gibi mevduat sahibinin, mevduat ili kisinden kaynaklanan bankaya kar ı bir alacak hakkı bulunmaktadır. Yani bu ili kinin alacaklı tarafı mevduat sahibi olan ki idir. O halde genel hükümlerde kabul edilen alacaklının fiilinden kaynaklı zamana ımını kesen tüm nedenler burada da geçerli olacaktır.

2.5.2. Zamana ımının Durması

Zamana ımının durması, sürenin henüz hiç i lemeye ba lamaması ya da sürenin i lemeye ba lamasına ra men bir takım hukuki geli meler neticesinde durması, ilerlememesi olarak ifade edilebilir (Eren, 2014, s. 1291). Mevduata zamana ımının durmasına ili kin kanunda herhangi bir özel hüküm bulunmamaktadır. O halde borç ili kilerinde öngörülen genel zamana ımı kurallarını dikkate almak gerekmektedir. TBK' nin “*zamana ımının durması*” ba lı ımı ta ryan 153. maddesinde söz konusu haller sıralanmaktadır. Söz konusu durumlarda zamana ımı süresi i lemeye ba lamaz, ba lamı sa durur. Bunlar;

- a. Velayet süresince, çocukların ana ve babalarından olan alacakları için.
- b. Vesayet süresince, vesayet altında bulunanların vasiden veya vesayet i lemleri sebebiyle Devletten olan alacakları için.
- c. Evlilik devam etti i sürece, e lerin di erinden olan alacakları için.
- d. Hizmet ili kisi süresince, ev hizmetlilerinin onları çalı tıranlardan olan alacakları için.
- e. Borçlu, alacak üzerinde intifa hakkına sahip oldu u sürece.
- f. Alaca ı, Türk mahkemelerinde ileri sürme imkânının bulunmadı ı sürece.
- g. Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı ki ide birle mesinde, birle menin ileride geçmi e etkili olarak ortadan kalkması durumunda, bu durumun ortaya çıkmasına kadar geçecek sürece.

Zamana ımını durduran sebeplerin ortadan kalktı ı günün bitiminde zamana ımı kaldı ı yerden i lemeye devam eder.

Banka ile mü teri arasındaki ili kinin genel borç ili kisine göre özel bir yapıya sahip olması nedeniyle, yukarıda zamana ımının durması sonucunu do uran hallerin genel olarak bu ili kide kendini göstermeyece i açıktır. Ancak ihtimaller dâhilinde olan u hususa dikkat çekilebilir; Örne in, Türkiye’ de ubesi olan yabancı bir bankanın, Türkiye’deki mü terilerine mevduat alacaklarını ödemedi, ubesini kapatması durumunda, o mevduata ili kin zamana ımı duracaktır (Çeker, 2004, s. 335). Çünkü TBK m.153/1-f hükmü kapsamındaki alaca ın, Türk mahkemelerinde ileri sürülme imkânı ortadan kalkmı olmaktadır. Di er bir husus ise bankada çalı an personele ait olan mevduata ili kin zamana ımı süresinin, i sözleşme süresince durup durmayaca ı meselesidir. Doktrinde bir kısım yazarlar, banka çalı anların, çalı tıkları banka nezdindeki mevduatlarının TBK m. 153/1-d hükmü kıyasen uygulanarak, çalı ılan süre boyunca zamana ımının i lemeyece ini ifade etmektedirler (Çeker, 2004, s. 334; Rüzgar, 2007, s. 76). Oysa TBK’ nin zamana ımının durması hallerinin sayıldı ı ilgili hükmü inceledi inde, söz konusu hükmün ev hizmetlerinde, hizmetlilerin hizmet süresince hak ettikleri alacaklara ili kin oldu u görülmektedir. Banka mevduatı ili kisinin çok özellik arz etmesi ve hükmün açık açık ev hizmeti i leri için geçerli oldu unun ifade edilmesi nedenlerinden dolayı kanımca banka çalı anlarının aynı bankadaki mevduat hesaplarına uygulanmaması gerekir.

Mevduata ili kin zamana ımı süresinin i lemeye ba ladıktan sonra durmasına neden olan hususlardan di eri de, hesaba yetkili mercilerin kararı ile bloke konulmasıdır. Bu husus Yönetmeli in 9. maddesinin üçüncü fıkrasında; “ *Yetkili merciler tarafından üzerine bloke konulan hesaplarda zamana ımı süresi blokenin kondu u tarihte durur. Zamana ımı süresi, hesaptaki blokenin kaldırıldı ı tarihten itibaren i lemeye devam eder.*” ekinde ifade edilmektedir. Gerçekten hesabın haczedilmesi, mahkeme veya savcılık kararı ile mevduat hesabına tedbir veya el konulması durumlarında mevduat sahiplerinin, mevduat üzerindeki tasarruf yetkileri kısıtlanmı olmaktadır (Alıcı, 2007, s. 722). Bu durumlarda mevduat sahibinden mevduata ili kin bir i lem yapması beklenemeyece inden, bu süre zarfında mevduata ili kin uygulanan zamana ımı süresinin durması dürüstlük kuralının da bir gere idir. Hemen belirtmek gerekir ki, mevduat üzerindeki blokenin kalkmasıyla beraber, mevduat sahibinin i lem yapma yetkisindeki kısıt kaldırılmı oldu undan zamana ımı süresi kaldı ı yerden i lemeye devam eder.

2.6. spat Sorunu

2.6.1. Genel Olarak spat

spat, bir konunun gerçekli ini veya yanlış lı ını, delillerle ortaya konulması olarak ifade edilir. Yargılama hukukunda ise, dava konusu istem ile ilgili hukuki sonucu öngören hukuk normundaki olayın gerçekleşti i ya da gerçekleşmedi i hakkında hâkimde kanaat olu turmak maksadıyla inandırma eylemi olarak nitelendirilmektedir (Yılmaz, 2005, s. 323). Hukukta ispat ile ilgili genel kural, kanunda aksi öngörülmedikçe, iddia eden tarafın iddiasını ispat etmesidir. Nitekim 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ nun 190. maddesinde bu husus u ekilde ifade edilmektedir:

“(1) spat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakiya ba lanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir. (2) Kanuni bir karineye dayanan taraf, sadece karinenin temelini olu turan vakiya ili kin ispat yükü altındadır. Kanunda öngörülen istisnalar dı nda, kar ı taraf, kanuni karinenin aksini ispat edebilir.”

2.6.2. Zamana ımının spatı

2.6.2.1. Genel Borç li kilerinde Zamana ımının spatı

Zamana ımının ispatında genel ispat kuralları geçerlidir. Borç ili kilerinde, borcun zamana ımına u raması hiç üphesiz borçlu lehine bir durumdur. O halde zamana ımı ile borç ili kisinin sona ermesinde (nispi olarak) menfaati bulunan borçlunun zamana ımı def' inde bulunması gerekmektedir. Hâkim, borcun zamana ımına u ramasını re' sen dikkate alamaz. Genel borç ili kilerinde zamana ımının, alaca ın muaccel oldu u gün itibariyle i lemeye ba lar. Ancak alaca ın muacceliyeti ihbar ya da belirli bir vade artına ba lanmı sa zamana ımı alacaklının borçludan alaca ını talep etmesi ya da belirlenen vadenin gelmesiyle i lemeye ba lar (Eren, 2014, s. 1285). Alaca ın vadesinin henüz gelmedi i ya da ihbarın yapılmamı olması durumlarında, borçlunun zamana ımı def'isine kar ılık alacaklının zamana ımı süresinin henüz i lemeye ba lamadı ını ispat etmesine gerek yoktur. Burada zamana ımı def'isinden yararlanacak olan taraf borçludur ve borçlu lehine sonuç do uracak olayları ispat etmedikçe bundan yararlanamaz.

2.6.2.2. Mevduata Uygulanan Zamana ımının spatı

Mevduata uygulanan zamana ımı kurallarının genel zamana ımına ili kin kurallardan ayrılarak, teknik anlamda bir zamana ımı görüntüsünde olmadı ını daha önce ifade etmi tik. Mevduat zamana ımının ispatında da yine genel ispat kurallarının dı ına çıkıldı ı görülmektedir.

Yargıtay'ın 1997 yılından itibaren istikrarlı olarak verdi i karara göre, mevduatın zamana ımına u raması için kanunda öngörülen 10 yıllık sürenin sessiz geçirilmesi yeterli de ildir. Önceki konularımızda ayrıntılı olarak ifade etti imiz yönetmelikle düzenlenen hak sahibinin mektupla bilgilendirilmesi ve ilan gibi ek artların usulüne uygun olarak banka tarafından yerine getirilmesi öngörülmektedir. Yargıtay, bu artların yerine getirilip getirilmedi i hususunu banka tarafından ispat edilmesini istemektedir (Battal, Mevduat Zamana ımı Konusundaki Mevzuatın ve Yargıtay Kararlarının De erlendirilmesi, 2007, s. 10 vd.). Yine Yargıtay' a ta ınan bir uyu mazlıkta davalı 1973 ve 1978 yıllarında, aynı bankada iki mevduat hesabı açtırmı tır. Mevduat sahibi hesapları açtıktan sonra 2007 yılına kadar mevduata yönelik herhangi bir i lem yapmadı ı anla ıldı ından yerel mahkeme tarafından davanın reddine karar verilmi tir. Yargıtay somut uyu mazlıkla ilgili olarak; her ne kadar son i lem üzerinden 34 ve 29 yıl geçmi olmasına ra men hak sahibine mektup gönderilmesi ve buna ba lı olarak müracaat olmadı ı takdirde bu mevduatın TMSF' ye devredilmesi ve bu hususun mevduatın bulundu u banka tarafından kanıtlanması gerekti ini ifade ederek, yerel mahkeme kararını bozmu tur²⁴. Görüldü ü gibi mevduatın 10 yıl boyunca hak sahibi tarafından aranmaması, mevduatın zamana ımına u raması için yeterli görülmemekte ayrıca bankanın gerekli usuli i lemleri yaptı ını kanıtlaması gerekmektedir. Bu durumda ise bankanın belge saklama yükümlülü ü için öngörülen 10 yıllık süre ile ilgili birtakım ispat sorunları ortaya çıkmaktadır. Bankaları belge saklama yükümlülü ü süresinin a an sürelerle sorumlu tutmak hiç üphesiz adalet duygusunu sarsacak sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilecek niteliktedir.

²⁴ Y.11.HD. E. 2008/8695 K. 2010/154 T. 11.1.2010 (Hukuktürk Hukuk Veri Tabanı).

2.6.2.3. Bankaların Belge Saklama Yükümlülüğünün Süresine Bağlı Olarak Ortaya Çıkan İspat Sorunu

Mevduat zamana aşımına ilişkin en önemli hukuki sorunlardan biri de, mevduat hesabının açılmasının üzerinden on yılı aşkın bir süre geçmesi nedeniyle, bankaların karışıklıkları ispat sorunudur (İtımamolu, 2015, s. 178). Türk Ticaret Kanunu'nun 82. maddesi ile aynı düzenleme niteliğinde olan BankK'nin 42. madde hükmü çerçevesinde, bankaların belge saklama yükümlülüğü on yıl ile sınırlandırılmıştır. Mevduat hesabının, hak sahibi tarafından yazılı bir belge (hesap cüzdanı vb.) ile ispat edildiği durumlarda, Yargıtay bankadan da mevduatın ödenmediğini yazılı bir belge ile ispat etmesini istemektedir²⁵. Yargıtay'ın konuya ilişkin bu görüşünü, mevduat sahibinin yazılı bir belge ile mevduata ilişkin bir alacağının olduğunu ispat ettiği durumlarla sınırlamak gerekmektedir. Aksi halde banka, mevduat hesabının bulunduğu iddia eden kişilerin haksız talepleriyle karşı karşıya kalma tehlikesi altına girecektir.

Mevduat sahibinin, bankaya on yıllık zamana aşımı süresinin sona ermesinden sonra başvurması halinde banka, mevduatın zamana aşımına uymayarak Fonu devredildiğini eski mevduat sahibine bildirerek, talebini reddeder. Ancak banka bu durumda, Yönetmelikte yer alan; hak sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla yapılan hatırlatma ve ilan yükümlülüklerini yerine getirdiğini ispat etmek zorundadır. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, on yıllık belge saklama yükümlülüğü sona ermiş olsa dahi mevduatın zamana aşımına uymaması kabul edilerek, banka bu hususta yükümlülük altına girer. Yargıtay içtihatlarıyla bankalara yüklenen bu sorumluluk doktrinde haklı olarak eleştirilmektedir (Battal, Mevduat Zamana aşımı Konusundaki Mevzuatın ve Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, 2007, s. 23 vd.). Yukarıda ifade edilen hususu bir örnek içerisinde açıklamak gerekirse, ortaya hukuka duyulan güveni sarsacak bir takım sorunlar çıkacaktır. Örneğin, (A) kişinin (B) bankasında mevduat hesabı bulunmaktadır. (A)'nın mevduat hesabına yönelik son işlemi üzerinden on yıl geçmiştir ve banka tarafından (A)'ya iadeli taahhütlü mektupla mevduatın aranmaması halinde zamana aşımına uymayarak Fonu devredileceğini hususu hatırlatılmıştır. Gerekli ilanların yapılmasının ardından mevduat hesabındaki para Fonu devredilmiştir. Vefat eden (A)'nın tek çocuğu olan (C) mevduatın zamana aşımına uymamasından kırk yıl sonra, babasından kendisine miras olarak kalan köy evindeki bir sandığın içinde (B) bankasına ait bir hesap cüzdanı olduğunu fark eder. (C), hesabın akıbetini öğrenmek için bankaya gittiğinde, banka çalışanları tarafından kendisine, banka kayıtlarında böyle bir hesabın bulunmadığını ve böyle bir hesap geçmişi mevcutsa bile çoktan zamana aşımına uymayarak Fonu devredildiğini açıklamasını yapar.

Yukarıda ifade edilen uyuşmazlığın mahkemeye taşınması kabul ettiğimizde, Yargıtay içtihatları doğrultusunda, bankadan mevduatın zamana aşımına uymaması ve gerekli usul işlemlerinin yapılarak Fonu devredildiğini ispatlaması istenmektedir. Bankaların, belge saklama süresinin 10 yıl olduğundan, mevduatın zamana aşımına uymaması neticesinde mevduatın Fonu devredildiğini gösteren belgenin saklama süresinin bile üzerinden 20 yıl geçtiği görülecektir. Bu konuda hukuki uyuşmazlıkların örnek olayın da üzerinde bir süre ile bankalara bu yükümlülüğünün getirilmesi sonucu doğuracaktır.

²⁵ Y. 11.HD. E. 2010/5699 K. 2011/16732 T. 9.12.2011 (Kazancı İtımamolu Bankası) ; Y. 11HD. E. 2014/5104 K. 2014/10992, T. 10.6.2014 (<https://emsal.yargitay.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb/GelismisDokumanAraServlet>) E.T. : 04.04.2017.

2.7. Konuya İlişkin Özel Hususlar

2.7.1. Küçükler Adına Açılan Mevduat Hesaplarında Zamana İmı Süresinin Hesaplanması

Küçükler adına açılan mevduat hesabı, banka ile küçük adına hesap açtırmak isteyen kişi arasında yapılan sözleşme ile açılmaktadır. Bu sözleşme küçükün yararlanması amacıyla yapıldığından üçüncü kişi yararına yapılan sözleşme kapsamına girmektedir. Ayrıca küçük adına üçüncü kişilerin mevduat hesabı açması, yasal işlem olarak banka lama kapsamına girmektedir (Güney, 2011, s. 52, 53). Küçük yararına mevduat hesabı açan kişi, küçükün anne babası olabileceği gibi herhangi bir üçüncü kişi olması da mümkündür.

Bankalarda küçükler adına açılan mevduat hesaplarını iki ihtimale göre ayrı ayrı değerlendirilmek gerekmektedir. Bunlarda birincisi, küçük adına açılan ve bu hesabı kullanım yetkisinin yalnızca küçük e tanındığı hesaptır. İkincisi ise, hesabın küçük için açılmasının yanı sıra, hesabı açan kişiye de işlem yetkisinin tanındığı hesap olarak ifade edilebilir. İkinci ihtimalde, küçük adına açılan mevduat hesabına ilişkin zamana imı kuralı, reşitler için açılan mevduat hesaplarındakilerle aynıdır. Diğer taraftan, mevduat hesabında işlem yapma yetkisi yalnızca küçük e tanınmışsa, bu mevduata ilişkin zamana imı süresi, küçükün ergin olduğu tarihten itibaren işlemeye başlar (Yönetmelik m. 9/3). Bu hususu bir örnekle açıklamak gerekirse, örneğin babası tarafından 3 yaşındaki çocuğu adına ve yalnızca kendisine ödeme yapılmak kaydıyla açılan bir banka hesabındaki mevduata ilişkin zamana imı süresi, mahkeme yoluyla erginlik halleri saklı kalmakla artıyla, çocuğun 18 yaşını doldurduğu gün itibarıyla işlemeye başlar. Yani mevduat 15+10 = 35 yıl aranmaz ise gerekli işlemlerin ardından zamana imına ulaşarak Fona devredilecektir.

2.7.2. Bankalarda Unutulan/Bırakılan Kasa Fazlası Paraların Durumu

Türkiye’de faaliyette bulunan 34 mevduat bankasının yurtiçinde toplam 10854 adet şubesi bulunmaktadır²⁶. Dolayısıyla ülkemizde bankaların açık olduğu her gün binlerce hatta milyonlarca kişinin işlem yapıldığı düşünülecek olursa, yapılan işlemlerde unutulan ya da bırakılan paraların (kasa fazlası paralar) mevduat olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği ve dolayısıyla zamana imı kapsamına girip girmeyeceği hususu karımıza çıkmaktadır.

Battal’a göre, kasa fazlası paralar ile bankada sahihsiz bulunan paranın belirli bir kişiye ait olmaması nedeniyle, haklı olarak bu paraların bankanın malvarlığına dahil olduğu düşünülse de, mevduata uygulanan zamana imı kurallarının bankaların sebepsiz olarak zenginleşmesini önlemek olduğundan bu paraların Fona devredilmesi gerekmektedir (Battal, Mevduat Zamana İmı Konusundaki Mevzuatın ve Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, 2007, s. 32). Yazar konuya ilişkin zamana imında beklenilmesi gereken süre ve ilandan bilinçli olarak bahsetmemiştir. Zira kasa fazlası paraların belirli bir şahsa ait olmaması ve genellikle de çok küçük miktarlarda olmamasından dolayı zamana imı süresinin beklenmesi ve ilgililerin haberi olması için öngörülen ilanların yapılmasına gerek yoktur.

Alıcı’ya göre mevduata ilişkin zamana imı sürelerinin bankanın talep, işlem ve talimatın yapılmasına başlanmaktadır. Bunlar belirli bir şahsın iradesiyle ilgilidir. Bu nedenle zamana imının bankanın mülkiyetine geçmeyen para ve emanetler için öngörülmektedir. Kasa fazlası paralar ise bankanın mülkiyetine geçmektedir. Bu nedenle kasa fazlası bu paraların zamana imına ulaşarak rayaca kabul edilen alacaklar kapsamına girmediği ifade edilmektedir

²⁶ Mevduat bankalarının 04.04.2016 tarihinde kayıtlı yurtiçi şube sayısı, https://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/banka_sube_bilgileri.asp (Erişim Tarihi : 04.04.2018).

(Alıcı, 2007, s. 718, 719). Yazar, kasa fazlası paraların zamana ımına tabi olmayacağını ifade etmekle birlikte, bu paraların Fona devredilip devredilmeyeceğini hususunda fikir beyan etmemektedir.

Kanımca, mevcut kanuni düzenlemeler çerçevesinde kasa fazlası paraların mahiyeti gereği mevduat olarak kabul edilmesi mümkündür. Mevduat ilisi, mevduat sahibi lehine bir alacak hakkı tanımaktadır. Mevduat sözleşmesi aynı zamanda rızai bir sözleşmedir. Bankalarda unutulmuş ya da küçük meblağlarda olmasından dolayı, tarafların bırakılan paralar ile ilgili sözleşme yapma niyeti bulunmamaktadır. Tüm bu hususlar göz önüne alındığında, bu paraların mevduat kapsamı dışında kaldığı sonucuna ulaşılabılır. Daha önce ifade edildiği gibi, mevduata uygulanan özel zamana ımı kuralları nedeniyle, zamana ımına uyan mevduatın Fona aktarılmasındaki temel gerekçe; bankalara duyulan güvenin kaynağının devlet olması ve bankaların bu kapsamda sebepsiz zenginleşmesinin önlenmesidir. Kanımca, bankalarda unutulmuş ya da bırakılan kasa fazlası paraların Fona devredilebilmesi için, konuya ilişkin özel bir düzenlemenin bulunması gerekmektedir.

2.8. Mevduat Zamana ımının Sonuçları

2.8.1. Genel Olarak

Zamana ımına uyan mevduat, gerekli usulî işlemlerin tamamlanmasının ardından Fona devredilmektedir. Daha önce ifade edildiği gibi, mevduat ilisi kisinde, mevduat sahibi lehine bir alacak hakkı doğurmaktadır. Alacak ilisi kilerine uygulanan genel zamana ımında, borcun zamana ımına uyan raması neticesinde söz konusu alacak borçlunun mülkiyetine geçmektedir. Oysa mevduat ilisi kine zamana ımında, zamana ımına uyan meblağ, borçlu konumunda bulunan banka yerine devlete intikal etmektedir. Mevduata uygulanan zamana ımının teknik anlamda bir zaman a ımı niteliğindedir olmaması nedeniyle, zamana ımı için öngörülen on yıllık sürenin geçmesi tek başına yeterli görülmemektedir. Ayrıca yönetmelikle mevduatın bulunduğu banka ve Fona bir takım yükümlülükler getirilmiştir. Çalışmamızın önceki bölümlerinde de ifade edildiği gibi, bankanın ve Fonun Yönetmeliğinin 9. maddesi kapsamında mevduat sahibini bilgilendirme ve mevduatın hak sahiplerince aranması takdirde zamana ımına uyan rayaca ı hususunun ilanı, öngörülen prosedür takip edilerek yerine getirilmesi zorunluluk arz etmektedir. Gerekli işlemlerin tam ya da eksik yapılması durumunda, yükümlülüğünü yerine getirmeyenlerin mevduat sahibine karşı sorumlulukları ortaya çıkacaktır.

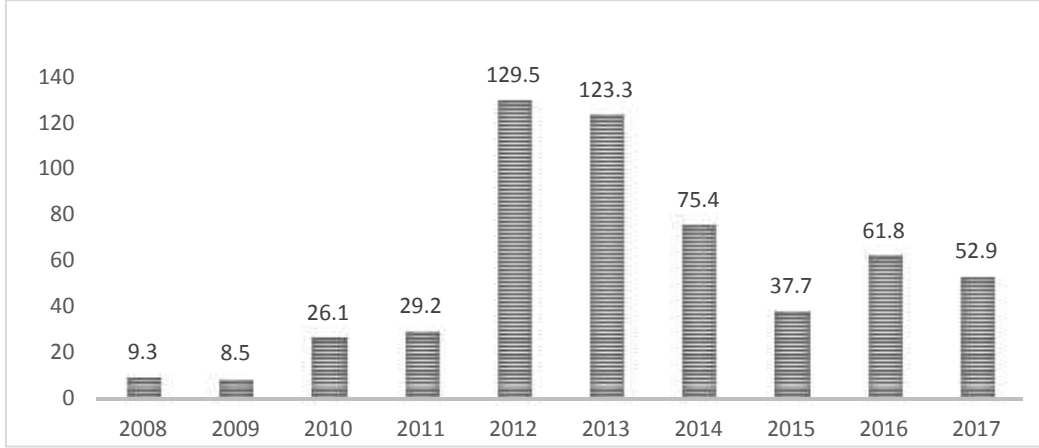
2.8.2. Mevduatın Fon'a Devri

Bankanın, mevduatın zamana ımına uyan rayaca ı hususunu hak sahiplerinin adreslerine gönderilen iadeli taahhütlü mektup ile bildirmesi, sonrasında banka ve Fonun internet sitelerinde dört ay süreyle ilan edilmesi ile ilan tarihinde tirajı en yüksek beş gazetelerin ikisinde iki gün süreyle duyurulması neticesinde hala aranmayan mevduat zamana ımına uyan rayarak Fona gelir kaydedilir²⁷. Zamana ımına uyan mevduat faiziyle beraber Fonun TCMB'deki ya da Fon Kurulu tarafından belirlenecek banka nezdindeki hesaplarına devredilir.

Bankalar, mevduatı zamana ımına uyan mevduat sahiplerine, gerekli ilan ve bildirimler için öngörülen süreler tamamlandıktan sonra, mevduatın zamana ımına uyan radyı yılı takip eden takvim yılının Haziran ayının onbeşinci gününe kadar hak sahibi tarafından

²⁷ TMSF'nin gelirleri arasında zamana ımına uyan mevduatlar da girmektedir. "Fonun gelirleri, Kanunun 62 nci maddesine göre zamana ımına uyan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan...oluur" <http://www.tmsf.org.tr/gelirler.tr> (Erişim Tarihi : 04.04.2017).

aranmayan mevduatı i leyen faiziyle beraber, Haziran ayının sonuna kadar Fonun TCMB' deki hesabına ya da Fon Kurulu tarafından belirlenen banka hesaplarına devreder (Yön m. 9). Görüldü ü gibi mevduat, zamana ımı süresi olan on yılın dolmasının ardından hemen fona devredilmez. Gerekli i lemlerin yapılması (iadeli taahhütlü mektupla bildirim ile gazete ve internet sitesinde listelerin ilan edilmesi) yakla ık altı ay sürmektedir. Yani bu durumda banka, on yıllık süre dolduktan sonra, mevduatın fona devredilmesi tarihine kadar mevduatı i letebilir. Ancak banka, Haziran ayının sonuna kadar zamana ımına u rayan mevduatı Fona devretmez ise, mevduatı daha sonra gecikme faiziyle birlikte devretmek zorunda kalır (Yasan, 2001, s. 340).

ekil 1: 2008-2017 yılları arasında zamana ımına u rayarak Fona devredilen Türk Lirası Miktarı (Milyon TL) Kaynak: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu: <http://www.tmsf.org.tr/zaman.asimi.mevduat.tr>

Yukarıda bulunan grafikte 2008 ila 2017 yılları arasında zamana ımına u rayarak Fona gelir kaydedilen Türk Lirası cinsindeki mevduatın miktarı yer almaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında göze çarpan büyük artı n nedeni olarak 2000- 2001 yıllarında ya anan bankacılık krizi sonrasında, kapanan bankalardaki küçük mevduat miktarlarının sahiplerince önemsenmemi olması gösterilmektedir (Gündo du, 2017, s. 104).

3. SONUÇ

Hukukun genel prensipleri arasında yer alan kurallardan birisi olan zamana ımı kuralı, banka mevduatı ili kilerinde farklı bir hukuki yapıda ortaya çıktı ı görülmektedir. Nitekim, zamana ımına u rayan borcun, borçlunun mamelekinde kalacak ekilde ortadan kalkması kuralı, mevduat ili kilerinde geçerli de ildir. Zamana ımına u rayan mevduat, mevduat sahibine ula ılma çabalarından sonra (10 yıl) borçlu olan bankanın malvarlı ı yerine TMSF' nin malvarlı ına dâhil olmaktadır. Bu hususun, genel zamana ımı kuralından ayrılmasının gerekçesi olarak, bankalara duyulan güvenin nedeni devlete duyulan güvenden kaynaklanması olarak ifade edilmektedir. Mevduat zamana ımı kurallarının genel zamana ımı kurallarından ayrılması hususu, bu kurumun dolaylı olarak kamu yararına olacak ekilde sonuç do urması ve bu kuralın özel bir kanunla düzenleme altına alınması dikkate alındı ında esas olarak yerinde oldu u söylenebilir. Ancak daha önce de ifade edildi i gibi bankaların zamana ımına u rayan mevduatın ispatının, kanuni evrak saklama süresi sınırının üzerinde bir süreyle ispat yükü altında bırakılması hukuki güvenli i sarsacak niteliktedir. Her ne kadar banka verilerinin fiziki evraktan ba ka ayrıca elektronik ortamda da saklanabiliyor olması bu sorunun ortaya çıkmasına engel olabilecek nitelikte olsa da, geçmi te bankaların bu sorunla kar ı kar ıya kaldıkları görülmektedir.

Hukuki yapı itibariyle BankK' nin mevduat zamana ımını düzenleyen 62. hükmü esas itibariyle mevduat sahibinin ölümü, kendisine ula ılamaması (gaiplik gibi) ya da mevduatın bankada unutulması gibi durumlarda ortaya çıkan bir zamana ımı kuralından ziyade bankalara yüklenen bir yükümlülük olarak ifade edilebilir. Nitekim doktrinde de ilgili maddenin teknik anlamda bir zamana ımı kuralı olmadığı tartışılmaz olarak kabul görmektedir. Her ne kadar mevduat zamana ımını düzenleyen hükümler hukuken korunması gereken bir amaca hizmet ediyor olsa da, kanımca BankK' nin “Zamana ımı” başlıklı 62. maddesinin hukuki yapı ve sonuçları anlamında zamana ımı kurallarının dışına çıkması nedeniyle farklı bir hukuki kurum ekinde düzenlenmesi yerinde olur. Bu anlamda ilgili hüküm “Aranmayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacakların Fona Devri” başlıklı 11. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları birleştirilerek ve hükmün içindeki zamana ımı ifadesi kaldırılmak suretiyle: “ Bankalar nezdlerindeki mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların hak sahibinin en son talebi, i lemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanlar, hak sahibine ula ılamaması halinde yapılacak ilanı müteakiben Fona devredilerek Fona gelir kaydedilir” ekinde olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçay, E. (2009). *Türk Borçlar Kanunu' na Göre Zamana ımı*. İstanbul: Yüksekö retim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Akıncı, . (2015). *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler*. Konya: Sayram Yayınları.
- Alıcı, Y. (2007). *Bankacılık Kanunu erhi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ayan, M. (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Konya: Mimoza Yayınları.
- Basın lan Kurumu*. (2018, 4 4). <http://www.bik.gov.tr/kurumsal/hakkimizda/>:
<http://www.bik.gov.tr> adresinden alındı
- Battal, A. (2001). *Güven Kurulu u Nitelendirmesi I ı ında Bankaların Hukuki Sorumlulu u*. Ankara: Batider Yayınları.
- Battal, A. (2007). *Bankacılık Kanunu erhi* (2 b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Battal, A. (2007). Mevduat Zamana ımı Konusundaki Mevzuatın ve Yargıtay Kararlarının De erlendirilmesi. *BTHAE Banka Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*. Ankara.
- Çeker, M. (2004). *Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Eren, F. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (11 b.). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gerekçe. (2005). *Bankacılık Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birli i Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/1007)*. Ankara: Resmi Gazete.

- Günay, C. . (2015). *Türk Borçlar Kanunu erhi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Gündo du, A. (2017). *Bankacılık Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Güney, A. (2011). *Banka lemleri*. stanbul: Beta Yayınevi.
- Hukuktürk Hukuk Veri Tabanı*. (2017). Hukuktürk: <http://www.hukukturk.com/> adresinden alındı
- nan, A. N., & Yücel, Ö. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Kaplan, . (1994). Banka Hesabı Türleri, Hesap Sahibinin ve Hesap Türünün Tayininde Uygulanacak Kurallar. *Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 273-289.
- Karacan, A. . (1987). *Bankacılık Hukuku*. Ankara: Yapı Kredi Bankası Yayınları.
- Kazancı çtihat Bankası*. (2017). Kazancı Hukuk Otomosyon: <https://www.kazanci.com.tr/> adresinden alındı
- Kılıço lu, M. (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (19 b.)*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Küney, H. (1986). *Banka Tekni i (5 b.)*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları.
- Musielak, H., & Hau, W. (2013). *Grundkurs BGB (13 b.)*. München: Verlag C. H. Beck.
- O uzman, K., & Öz, T. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (14 b., Cilt 1)*. stanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pula lı, H., & Korkut, Ö. (2014). *Temel Hukuk*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Reiso lu, S. (2007). *Bankacılık Kanunu erhi*. Ankara: Yakla ım Yayınları.
- Rüzgar, Y. (2007). Mevzuat, Yargıtay Kararları ve Doktrin I ı ında Mevduat Zamana ımının De erlendirilmesi Mevduatın ade Edilmemesinin Hukuki Sonuçları. *Bankacılar Dergisi(63)*, 71-96.
- it mamolu, B. (2015). Mevduatta Zamana ımı. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, XXXI(1)*, 163-186.
- Takan, M., & Acar Boyacıo lu, M. (2013). *Bankacılık*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ta delen, S. (2015). *Bankacılık Kanunu erhi (Cilt 1)*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Tekinalp, Ü. (2009). *Ünal Tekinalp' in Banka Hukukunun Esasları* (2 b.). stanbul: Vedat Kitapçılık.

Yasan, M. (2001). *Türk Banka Hukukunda Mevduat*. Yök Tez Ar ıvi .

Yazıcı, M. (2015). *Bankacılı a Giri* . stanbul: Beta Yayınevi.

Yılmaz, E. (2005). *Hukuk Sözlü ü* (3 b.). Ankara: Seçkin Yayınları.